

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2021

ΘΕΜΑ Α

Α1.

Η παράγραφος πραγματεύεται το θέμα των επαγγελματικών ανησυχιών των τελειοφοίτων. Αρχικά, διατυπώνεται η άποψη της αναγκαιότητας ένταξης του επαγγελματικού προσανατολισμού στην εκπαίδευση, η έλλειψη του οποίου προκαλεί επαγγελματικό κορεσμό, υποστελέχωση τομέων και ανεργία. Στη συνέχεια, επισημαίνεται ο περιορισμός επαγγελματικών ευκαιριών ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης ανεργίας και της ανάγκης βιοπορισμού. Το ελληνικό εργασιακό περιβάλλον, ανελαστικό και παρεμβατικό, οδηγεί τους σύγχρονους νέους στην ετεροαπασχόληση και στην αναζήτηση επαγγελματικής σταδιοδρομίας στο εξωτερικό. (Λέξεις 69)

ΘΕΜΑ Β

Β1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

Β2.

α.

κυριολεκτικός τίτλος: Σκέψεις τελειόφοιτων μαθητών σχετικά με τα επαγγέλματα στην Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα

μεταφορικός τίτλος: Νεανικά όνειρα και επαγγελματικά αδιέξοδα στην Ελλάδα του σήμερα...

β.

Με τη χρήση στατιστικών στοιχείων στο Κείμενο 1 (47%, 39%) η συντάκτρια επιχειρεί να γίνει πιο πειστική, προσδίδοντας αξιοπιστία και εγκυρότητα στις απόψεις της. Τα στατιστικά στοιχεία συνιστούν τεκμήριο της επίκλησης στη λογική.

Με την εκτεταμένη χρήση μαρτυριών στο Κείμενο 2 («Όταν με ρωτούν... ισότητας», «πρέπει να είναι... της ανεργίας») ο συντάκτης επιδιώκει να προσδώσει παραστατικότητα και αμεσότητα στο θέμα που πραγματεύεται, καθιστώντας το ταυτόχρονα πιο εύληπτο για τον αναγνώστη. Παράλληλα, καθιστά το κείμενο πιο αξιόπιστο, καθώς παραθέτει αυτούσιες τις απόψεις των μαθητών και δεν τις μεταφέρει σε πλάγιο λόγο.

B3.

Στην προσπάθειά της να ευαισθητοποιήσει τους/τις αναγνώστες/αναγνώστριες η συντάκτρια του Κειμένου 1 αξιοποιεί γλωσσικές επιλογές, τρεις από τις οποίες είναι:

- χρήση μεταφοράς («από αδιαπέραστο πέπλο γίνεται πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών», «να καίει τα χείλη μας»). Οι πληροφορίες καθίστανται εύληπτες. Η συντάκτρια μέσω αυτών επιτυγχάνει να βοηθήσει τους αναγνώστες να μην απελπιστούν και να αντικρίσουν το μέλλον με αισιοδοξία,
- χρήση α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου («μας αποτρέπει», «Σωρεύουμε», «Επιμένουμε», «νιώθουμε», «τα χείλη μας», «μπορούμε να κάνουμε»). Μέσω αυτού το κείμενο αποκτά ζωντάνια και παραστατικότητα, το μήνυμα μεταφέρεται με άμεσο τρόπο. Επιπλέον, το α' πληθυντικό πρόσωπο δηλώνει ότι η συντάκτρια αναφέρεται σε θέμα που αφορά τόσο την ίδια όσο και ένα μεγάλο σύνολο αναγνωστών-και κόσμου γενικά. Έτσι, αισθανόμαστε κοινωνοί της κατάστασης που περιγράφει.
- σημείο στίξης ερωτηματικό («τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;»): με τη χρήση του δίνει ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο. Επιπλέον, το κείμενο κλείνει με τη διάθεση της συντάκτριας να προβληματίσει τους αναγνώστες σχετικά με το τι άλλο μπορούν να κάνουν, για να αλλάξουν την κατάσταση, εκτός από το να μείνουν αισιόδοξοι και ψύχραιμοι.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Στο ποίημα του Νίκου Γκάτσου γίνεται αναφορά στους κατοίκους του Σείριου, ενός φωτεινού αστεριού, οι οποίοι διάγουν μια ιδανική και χωρίς προβλήματα ζωή. Όμως, τις νύχτες παρατηρούν ένα αστέρι που τους παραξενεύει και, αφού ρωτούν τον δάσκαλό τους γι' αυτό, πληροφορούνται ότι είναι η γη, που βασανίζεται από πολέμους, θανάτους και αρρώστιες. Από τότε, λοιπόν, τα μέχρι πρότινος ανέμελα και απροβλημάτιστα παιδιά του Σείριου «βάλαν μια έγνοια στη μικρούλα τους καρδιά» για τον πλανήτη Γη, νιώθοντας λύπη για τα δεινά που υποφέρει. Η συγκίνηση των παιδιών δηλώνεται με τη χρήση της **οπτικής εικόνας** «δακρύσαν τα παιδιά», της **μεταφοράς** «βάλαν από εκείνη τη βραδιά/μιαν έγνοια στη μικρούλα τους καρδιά» και της **οριστικής έγκλισης** «δάκρυσαν, βάλαν».

Αν ζούσα όπως τα παιδιά στον Σείριο, θα ένιωθα σίγουρα ευγνωμοσύνη και χαρά, για την καλή μου τύχη να ζω σε έναν ιδανικό και ειδυλλιακό κόσμο, δίχως έννοιες και προβλήματα. Ωστόσο, αν μάθαινα ότι κάπου αλλού οι κάτοικοι ενός διαφορετικού πλανήτη βίωναν μια διαφορετική, σκληρή πραγματικότητα, δε θα μπορούσα να μείνω ασυγκίνητος/η στο δράμα τους. Σε κάθε περίπτωση, η βίωση μιας θετικής πραγματικότητας δε με απαλλάσσει των ευθυνών μου για την ανάληψη δράσης, ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες διαβίωσης και των λιγότερο προνομιούχων. (Λέξεις 197)

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο σε νεανική ιστοσελίδα. Αναγκαίος ο τίτλος, η χρήση του στοιχείου της επικαιρότητας και η χρήση του γ' προσώπου ενικού και πληθυντικού αριθμού,

καθώς και α΄ πληθυντικού. Επειδή, ωστόσο, ζητείται η προσωπική γνώμη των μαθητών, δε θεωρείται λανθασμένη και η χρήση του α΄ ενικού προσώπου.

Τίτλος: Προκλήσεις 21^{ου} αιώνα: υπάρχει λύση;

Πρόλογος

Αναφορά σε αποτελέσματα έρευνας του Pew Research Center σχετικά με την δυσοίωση κοινωνική πραγματικότητα του 2025. Έμφαση στην απόκτηση εφοδίων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων του κόσμου σε περίπτωση επιβεβαίωσης των ανησυχιών για την κανονικότητα του 2025 και στην ανάληψη πρωτοβουλιών από τους νέους για την ανάσχεση των δυσκολιών.

Κύριο Θέμα

1^ο ζητούμενο:

- παροχή ανθρωπιστικής παιδείας με σκοπό την ανάπτυξη πνεύματος ανθρωπισμού, κριτικής αντίληψης και την καλλιέργεια ηθικών αξιών που νοηματοδοτούν τη ζωή του ανθρώπου,
- απόκτηση τεχνολογικών δεξιοτήτων για ασφαλή πλοήγηση στην κοινωνία της πληροφορίας,
- καλλιέργεια πνεύματος κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης με σκοπό την ανάπτυξη κλίματος ανεκτικότητας και σεβασμού στο διαφορετικό,
- διάθεση διαρκούς ενημέρωσης αναφορικά με τα κοινωνικά προβλήματα και τις διεκδικήσεις, για διασφάλιση του δημοκρατικού πολιτεύματος,
- ανάπτυξη πνεύματος ομαδικότητας και καλλιέργεια του διαλόγου για την αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων και διεθνών κρίσεων.

Μεταβατική παράγραφος

Διαπίστωση εκ νέου της αναγκαιότητας εφοδίων για την αντιμετώπιση των δυσκολιών του μέλλοντος και σύντομη αναφορά στις απαραίτητες δράσεις των νέων για τη βελτίωση της κατάστασης.

2^ο ζητούμενο:

- εθελοντισμός, ως ενίσχυση των δράσεων που αναλαμβάνει η πολιτεία για τον περιορισμό των προβλημάτων (περιβαλλοντικός, ανθρωπιστικός, κοινωνικός, διεθνιστικός),
- πολιτιστικές δράσεις (συναυλίες, εκθέσεις τέχνης κ.λπ.) για καταγγελία των φαινομένων και ευαισθητοποίηση,
- λελογισμένη χρήση του διαδικτύου και των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, χρήση των σχετικών εφαρμογών ως διαύλων ενημέρωσης, προειδοποίησης και ενθάρρυνσης για την ανάληψη πρωτοβουλιών για την άρση των κοινωνικών προβλημάτων,
- ενεργός προβληματισμός για θέματα δημοκρατίας, ελευθερίας του λόγου, δικαιωμάτων μειονοτήτων μέσα από πορείες διαμαρτυρίας και συγγραφή ανάλογων κειμένων στον Τύπο, για κατοχύρωση του δημοκρατικού πολιτεύματος,
- πνευματική καλλιέργεια, αέναη ενασχόληση με δραστηριότητες καλλιτεχνικού και επιστημονικού περιεχομένου, με σκοπό τον οραματισμό και την πραγματοποίηση ενός καλύτερου μέλλοντος.

Επίλογος

Ανακεφαλαίωση σύγχρονων προβλημάτων και συνειδητοποίηση της δυνατότητας αντιμετώπισής τους μέσω απόκτησης εφοδίων και ανάπτυξης δράσεων από τους νέους. Πρωταρχικό μέλημα αυτών αποτελεί η κατοχύρωση ποιότητας ζωής που θα προκύψει από το συγκερασμό των επιτευγμάτων του σύγχρονου πολιτισμού και των ανθρωπιστικών ιδανικών.

